

Klub 500: Rok 2024 na Slovensku – rok nevyužitých príležitostí, ale aj nádejných krokov vpred

Dňa 20.12.2024

Klub 500 hodnotí rok 2024 ako rok nevyužitých príležitostí. Slovensko, žiaľ, neprijalo potrebné a zásadné opatrenia, ktoré by mohli našu krajinu nasmerovať na cestu ekonomického rastu, inovatívneho rozvoja a posilnenia konkurencieschopnosti. Napriek niektorým pozitívnym krokom na poli legislatívy a podporných opatrení vnímame, že vo viacerých kľúčových oblastiach Slovensko aj naďalej prešľapuje na jednom mieste.

Absencia strategických zmien a nesprávne zamerané priority

Slovensko v roku 2024 nepripravilo zásadné reformy, ktoré by pomohli naštartovať ekonomiku a nasmerovať nás vpred v oblasti zvyšovania konkurencieschopnosti. Stagnujeme vo sfére podpory výskumu a vývoja, digitalizácie, ako aj efektívneho využívania zdrojov z Európskej únie. „Štát má k dispozícii 13 miliárd eur v Programe Slovensko, šesť miliárd v Pláne obnovy, okrem toho do päť miliárd v Modernizačnom fonde a jeden a pol a pol miliardy v Envirofonde. Ide o obrovské finančné zdroje, ktoré by pri efektívnom využití mohli byť významným impulzom pre naštartovanie ekonomiky,“ konštatuje výkonný riaditeľ Klubu 500 Tibor Gregor s tým, že SR ani v tomto roku nepripravila ucelený plán pre ich efektívne čerpanie.

Konsolidačný balík prijatý vládou hodnotí Klub 500 vysoko negatívne, nakoľko celé bremeno konsolidácie sa presunulo na plecia zamestnávateľov a zamestnancov. Štát sa pri konsolidácii nepozrel na vlastnú prevádzku a nezameral sa na optimalizáciu vlastných výdavkov, ktoré by z pohľadu Klub 500 mali tvoriť základ akejkoľvek konsolidácie. Cesta zvyšovania daňového a odvodového zaťaženia výrazne ohrozuje budúce investície a udržateľnosť pracovných miest, a to najmä v čase celoeurópskeho poklesu objednávok v priemysle.

Kroky správnym smerom: zefektívnenie povoľovaní, úroveň komunikácie a podpora priemyslu

Hoci Klub 500 vníma rok 2024 ako rok nevyužitých príležitostí, treba vyzdvihnúť aj skutočnosť, že v tomto roku sa podarilo prijať niekoľko významných legislatívnych zmien. Zákon zásadne zjednodušujúci procesy posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA) je krok správnym smerom, ktorý uľahčí realizáciu investícií a kľúčových projektov a urýchli rozvoj nevyhnutnej infraštruktúry na Slovensku, a to najmä znížením rozsahu investícií vyžadujúcich hodnotenie, ale aj eliminovaním obštrukcií zo strany subjektov, ktoré si na tom postavili svoju existenciu. Oceňujeme tiež posledné rozhodnutie ministra životného prostredia Tomáša Tarabu, ktorý vyčlenil v rámci Environmentálneho fondu historicky najvyššie kompenzácie pre priemysel za nepriame náklady uhlíka v sume 58 miliónov eur. Tento krok jasne ukazuje, že si uvedomuje kľúčovú úlohu veľkých priemyselných podnikov pre udržanie ekonomického rastu a stability Slovenska. Pozitívne hodnotíme prijatú novelu stavebného zákona z dielne ministerstva dopravy, ktorá odstránila riziko totálneho kolapsu stavebných povoľovacích konaní. Klub 500 rovnako oceňuje zámer rezortu školstva opätovne zaviesť povinnú maturitu z matematiky, ktorý vnímame ako nástroj na zlepšenie matematickej gramotnosti žiakov a posilnenie ich pripravenosti pre budúcnosť v technických a inžinierskych odboroch. Víťame, že si vláda uvedomuje zásadnú úlohu spomínaných odborov v pripravenosti krajiny reagovať na výzvy budúcnosti.

Klub 500 taktiež pozitívne hodnotí úroveň komunikácie medzi vládou a zástupcami zamestnávateľov v roku 2024, ktorá sa od nástupu nového vládneho kabinetu výrazne zlepšila a prispela k efektívnejšiemu riešeniu zásadných otázok.

Budúcnosť si žiada odvahu a jasné vízie

Klub 500 vyzýva vládu Slovenskej republiky, aby sa v nasledujúcom roku zamerala na strategické reformy podporujúce rast ekonomiky, inovácie, výskum a vzdelávanie. Základom je zabezpečiť efektívne využívanie verejných zdrojov aj eurofondov pre podporu ekonomického rastu, vytvárať priaznivé podnikateľské prostredie a podporiť sektory, ktoré naplňajú štátny rozpočet. Len týmto spôsobom môžeme využiť potenciál našej krajiny a zaistiť jej udržateľnú prosperitu. Poučenie z roka 2024 nám ukazuje, že ak si vytýčime správne priority a zvolíme vhodné nástroje na ich realizáciu, môžeme rok 2025 premeniť na rok pozitívnych zmien a úspechov.

Slovenský priemysel čelí vážnym výzvam v oblasti nákladov na energie. Očakávame, že vláda v budúcom roku prijme opatrenia, ktoré zásadným spôsobom znížia koncové ceny plynu a elektriny pre priemyselných odberateľov. Inšpiráciu možno nájsť v zahraničí: Francúzsko dlhodobo využíva systém garantovaných cien elektriny pre priemysel na konkurencieschopných úrovniach. Taliansko zase zaviedlo maximálne ceny elektriny pre priemyselných odberateľov, čím chráni svojich výrobcov pred rastúcimi nákladmi. Ak má slovenský priemysel zostať konkurencieschopný nielen v rámci EÚ, ale aj globálne, je nevyhnutné, aby vláda zabezpečila podobne priaznivé podmienky. Z pohľadu Klubu 500 by mohlo byť čiastočným riešením zameranie sa na efektívne využívanie dostupných zdrojov, ako sú eurofondy, ktoré by mohli významne pomôcť pri realizácii týchto opatrení.

Tibor Gregor, výkonný riaditeľ Klubu 500